

تحلیل محتوای مقالات نشریه حسابداری مدیریت از ابتدای انتشار تا سال ۱۳۹۶

محسن جابرانصاری

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران.

m.jaberansari2025@gmail

دکتر سیدعباس برهانی

استادیار گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. (نویسنده مسئول).

s.borhani1352@gmail.com

چکیده

هدف از این مطالعه بررسی دقیق روند تحلیل محتوایی مقالات نشریه حسابداری مدیریت وابسته به دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات که بعنوان یکی از نشریات معتبر و مهم علمی، پژوهشی، حوزه حسابداری کشور بشمار می رود که از شروع سال انتشار نشریه (۱۳۸۷) تا ۱۳۹۶ می باشد؛ پژوهش حاضر به شیوه تحلیل محتوای کیفی توصیفی انجام شده و جامعه آماری پژوهش آن مقالات منتشر شده طی این باره زمانی تعداد ۲۷۱ مقاله جمع آوری گردیده که از آن بعنوان مقتضات نمونه آماری استفاده شده است و با کمک نرم افزار اکسل تجزیه و تحلیل گردید. یافته های پژوهش ناشی از آنست ۶۴۳ نفر در نگارش مقالات نقش ایفا نمودند که در حدود ۷۳ درصد را مردان و ۲۷ درصد را بانوان به خود اختصاص دادند. بررسی تعداد همکاری علمی نویسندگان در نوشتن مقالات حاکی از آن است که مقالات دو نویسنده ای باسهم (۵۱ درصد) در نگارش مقاله نقش داشته اند و پس از آن مقالات سه نویسنده ای با (۳۴ درصد) حضور دارند و مقالات تک نویسنده با کمترین فراوانی (حدود ۵ درصد) بودند. همچنین سطح علمی نویسندگان استادیاران ۳۳ درصد، دانشجویان دکتری در حدود ۱۷ درصد و حدود ۱۴ درصد دانشیاران هستند و مابقی از مدارج علمی عناوین کمتری بدست آوردند. در واری و وابستگی سازمانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات پرکار و پویاترین دانشگاه، واحد تهران مرکزی، دانشگاه تهران و واحد کرج به ترتیب در رتبه بعدی در خلق آثار نقش داشته اند؛ شایان ذکر است: آقایان رهنمای رودپشتی، نیکومرام، و بنی مهد از فعالترین و پرکارترین نویسندگان در این مجله بشمار می آیند. و از نظر گرایش موضوعی ۴۲ درصد از آثار منتشر شده درحوزه حسابداری مالی، ۲۸ درصد حسابداری مدیریت، ۱۴ درصد حسابرسی، ۱۰ درصد حاکمیت شرکتی و ۴ درصد مالیات و ۲ درصد سایر حوزه ها بوده اند. همچنین نتیجه و ماحصل کار بیانگر آن است بیشترین پدیدآورندگان مقالات این نشریه، مرتبط به جایگاه و کانونهای مهم علمی و ارزشمند کشور هستند و حکایت از تعهد نشریه به دیدگاه واقعگرایانه علمی و تخصصی شناخته شده خود قرار دارد. به این ترتیب که مقالات چاپ شده تاکنون در دیدگاه قلمرو و گستره شناخته شده دانش، اقتصادی و اجتماعی نشریه می باشد.

واژگان کلیدی: تحلیل محتوا، حسابداری مدیریت، مقالات حسابداری مدیریت.

مقدمه

بررسی تاریخی علوم نشان می دهد که عوامل موثری در شکل گیری، پیدایش، رشد و توسعه علوم به دانش حسابداری به طورخاص نقش داشته اند که از آن میان می توان مجلات علمی تخصصی را مورد نظر قرار داد. بنابراین از این دیدگاه

مجله ها و فصلنامه های علمی و تخصصی یکی از پرکاربردترین مدارک و منابع علمی به شمار می رود که امروزه نویسندگان و پژوهشگران رشته های مختلف در سطح وسیعی به آنها توجه کرده و از آنها بهره برداری می کنند. مقاله های این نشریات به دلیل تازگی و سرعت عمل در ارائه آخرین دستاوردهای علمی، تنوع و کوتاه بودن مطالب، ارزان بودن، ارائه تحلیل های دقیق تر از موضوع های پیچیده علمی، دسترسی آسان تر و ارائه نقدها و بررسی های علمی، بستری برای انتشار و ارائه جدیدترین نتایج و دستاوردهای پژوهش های حوزه های مختلف علمی به شمار می روند و به سبب این ویژگی، در میان سایر مدارک و منابع علمی از جذابیت بیشتری برای نویسندگان و پژوهشگران و در مقایسه با کتاب های علمی از ارزش و اعتبار علمی بیشتری برخوردار هستند (رضایت، ۱۳۹۹). از این رو مجلات علمی، در مقایسه با سایر مدارک و منابع انتشاراتی به دلیل نقش مؤثری که در انتقال اطلاعات دارند از ارزش و اعتبار علمی بیشتری نسبت به سایر مدارک و منابع انتشاراتی برخوردار هستند (نوبخت و نوبخت، ۱۴۰۰).

مجلات علمی تخصصی، نشریات تخصصی هستند که بافاصله زمانی منظم و نامعلوم منتشر شده و با ایفاء دوکارکرد اجتماعی تولید علمی و ارتباط علمی می پردازد. تعداد متعدد و متنوعی از مجلات علمی تخصصی درحوزه حسابداری مدیریت منتشر می شود و گذشته های مختلف معرف آن است که بر تعداد مجلات علمی منتشره افزوده گردیده، اما بدلیل نزدیکی محتوای برخی نظرهای تخصصی و روشناسی آنها، امکان درج مطالب هر حوزه در نشریات حوزه های دیگر وجود دارد از سوی دیگر برخلاف عنوان و حوزه موضوعی نشریات تخصصی مشاهده می شود که مقالات حوزه ها نیز در نشریات با حوزه موضوعی متفاوت به چاپ می رسد (فیلیت، ۲۰۰۶).

تحلیل محتوا از روش های عمده مشاهده اسنادی است که به وسیله آن می توان متون، اسناد و مدارک و در واقع هر نوع سند ثبت و مطالب ضبط شده ای را خواه مربوط به گذشته و خواه مربوط به زمان حال، مورد ارزیابی و تحلیلی منظم، دقیق و از همه مهمتر با درجات بالایی از پایداری قرار داد (قائدی و گلشنی، ۱۳۹۸).

تحلیل محتوا به دلیل دارا بودن ویژگی ها و مزایایی همچون انعطاف پذیری و انطباق پذیری در برابر فرایندهای کمی و کیفی، قابلیت کشف نشانه ها و ارزش های تاریخی فرهنگی از بطن و متن- نگاشته های پیشین و قابلیت تجزیه و تحلیل ضمنی کنش ها و واکنش ها، در حوزه های گوناگون کاربرد داشته و در راستای یافتن چگونگی پیوند میان ایده ها، زبان و محتوای آن ها، شناسایی و تعیین اهداف و مقاصد عینی و ضمنی، گرایش های فردی، گروهی و سازمانی، قابلیت به کارگیری و ایفای نقش دارد (اسدی و همکاران، ۱۳۹۲).

تحلیل محتوای مقاله های منتشر شده در نشریات یکی از موضوع هایی است که براساس آن در حوزه علم اطلاعات و دانش شناسی تحقیقات بی شماری صورت گرفته است. تحلیل محتوا متشکل مجموعه ای از روندها، گردآوری و سازماندهی اطلاعات به شکلی استاندارد شده است که تحلیلگر را قادر می سازد درباره ویژگی ها و مفاهیم نوشته شده و سایر موارد ثبت شده در نشریه، استنباط هایی داشته باشد تحلیل محتوا ابزاری قدرتمند برای بررسی الگوی اسناد؛ الگوی نوشتاری و غیره است، و ارزش و اهداف محققان را می توان براساس داده های موجود در نشریه ها و موضوع هایی که آنها برای مقاله های خود انتخاب می کنند استنباط کرد (ماجی و مهیار، ۲۰۱۳).

بطور کلی هدف اصلی پژوهش تحلیل محتوای مقالات مجله حسابداری مدیریت، بیان می کند که فرایند مقالات انتشار یافته در این نشریه از نگاه موضوعی، درجه و منزلت علمی نویسندگان، جنسیت نویسندگان، وابستگی سازمانی و... به چه ترتیب است و نمونه هایی که در ذیل به آن اشاره می شود بعنوان اهداف فرعی پژوهش یادآوری می گردد.

✓ تعیین تعداد کل مقالات منتشر شده.

✓ بررسی جنسیت نویسندگان مقالات.

✓ بررسی سطوح علمی نگارندگان مقالات.

✓ بررسی وابستگی سازمانی نگارندگان مقالات.

✓ تعیین گرایش موضوعی مقالات.

✓ تعیین میزان مشارکت علمی میان نویسندگان مقالات.

✓ تعیین روشهای تحقیق به کار رفته در مقالات

براین اساس مطالب این پژوهش، در کل ارزیابی نقش و تأثیر مجله حسابداری مدیریت؛ دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات که در توسعه دانش حسابداری مدیریت و بیشتر حمایت از پژوهشگران این رشته در ایران و نیز بررسی کمیت و کیفیت مقالات منتشرشده نشریه از نگاه تحلیل محتوایی است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

بررسی تاریخی علوم نشان می دهد عوامل مؤثری در شکل گیری، پیدایش، رشد و توسعه علوم به طور عام و دانش حسابداری بطورخاص نقش داشته اند که از آن میان می توان مجلات علمی؛ تخصصی را مد نظر قرار داد. با عنایت بر اینکه نشریه های تخصصی، وسیله ای مهم و علمی برای توسعه علم و دانش شناخته می شوند با کیفیت و کمیت آنها می تواند به عنوان شاخصی برای سنجش میزان فعالیت های علمی در کشور یا جامعه ای خاص استفاده شود، لازم است در رابطه با آنها ارزیابی های دقیق علمی انجام شود (موحدی، یارمحمدیان و عجمی، ۱۳۹۰).

یکی از راه های شناخت این نشریات، تحلیل محتوا، دسته بندی موضوعی مقاله ها و شناخت نوع مطالب منتشرشده در آنهاست. بدین ترتیب ضمن شناسایی مسائل آن حوزه در یک دوره زمانی، زمینه برای هدفمند کردن حرکت های علمی و تعیین اولویت های پژوهشی فراهم می شود که به شناسایی ضعف ها و کمبودهای موجود در تولید اطلاعات علمی منجر می شود. از آنجا که انتشارات علمی در نظام پیچیده تبادلات علمی فنی تقسیم دانش تولید شده، بعنوان آیین تمام نمای سطح دانش واطلاعات تخصصی و فنی آن حوزه عمل می کند. بلوغ، پویایی و نواندیشی هر رشته علمی باتوجه به فعالیتهای پژوهشی آن رشته سنجیده می شود (رشیدی آشتیانی و لاریجانی، ۱۳۹۰).

تحلیل محتوا روشی استاندارد است که برای مطالعه و شناسایی ویژگی های اطلاعات، ثبت از اطلاعات را با هدف بررسی روند موضوعی و محتوایی منابع، به آسانی به صورت سازمان یافته شده مانند مجلات، کتاب ها و وب سایت ها به کار برده و پژوهشگر را قادر می سازد که حجم زیادی از اطلاعات را با هدف بررسی روند موضوعی و محتوایی منابع، به آسانی به صورت سازمان یافته درآورد (قاضی میرسعید و همکاران، ۱۳۹۴).

یکی از روش های ارزیابی، تحلیل محتوای مقالات نشریه است. روش تحلیل محتوا که از پرکاربردترین و مهم ترین روش های پژوهش درعلوم انسانی و اجتماعی است، برای مطالعه محتوای مطالب روش شناسی استاندارد بشمار می رود. با استفاده از این رویکرد می توان روش ها، محتواها و یافته های پژوهشی را به گونه ای عینی و منظم استخراج کرد. همچنین می توان حجم شایان توجهی از اطلاعات درون متن را کاهش داد و ساختارها را به گونه ای نظام یافته مشخص کرد (نوبخت و نوبخت، ۱۴۰۰). در این راستا فصلنامه حسابداری مدیریت به عنوان قدیمی ترین و معتبرترین مجله علمی پژوهشی حسابداری مدیریت در ایران انتخاب و بررسی شده است.

شیلدز (۱۹۹۷)، طی تحقیقی با عنوان تحقیقات حسابداری مدیریت در آمریکایی شمالی در دهه ۱۹۹۰ مطالعات حسابداری مدیریت منتشرشده در ۶ نشریه برجسته را براساس عنوان، محیط، نظریه و روش تحقیق طبقه بندی کرد. طبق یافته های این پژوهش، اقتصاد، زیربنایی ترین پیش زمینه نظری در مطالعات حسابداری مدیریت بوده است. شایع ترین محیط پژوهش یک صنعت یا یک فعالیت واحد اغلب کارخانه است و بیشترین روش تحقیق مورد استفاده روش تحلیلی است.

باریک، مچام، سامرز و وود (۲۰۱۷)، پژوهشی با عنوان رتبه بندی مجله های حسابداری بر اساس محورهای موضوعی و روش شناسی انجام دادند. آنان مجله های حسابداری را با دسته بندی محورهای موضوعی (حسابرسی، مالی، مدیریتی، مالیاتی و غیره) و روش پژوهش (تحلیلی، آرشیوی، تجربی و غیره) رتبه بندی کردند. نتایج پژوهش نشان داد بیشترین پذیرش و چاپ مقاله ها در برترین مجله ها، مربوط به زمینه موضوعی مالی و از لحاظ روش پژوهش، آرشیوی و نیز تحلیلی بوده است.

پیمتل و بولیان (۲۰۲۰)، به بررسی ۱۴ مقاله و ۴۶ گزارش کلیدی به روز از مهمترین نهادهای تصمیم گیرنده حسابداری در مورد بلاکچین پرداختند. تجزیه و تحلیل آنان هفت حوزه اصلی در بین مجموعه پژوهش نشان می دهد که شامل آینده فناوری بلاکچین تاثیر آن بر عملکرد حسابداری، حسابرسی و گزارشات مالی برای دارایی های رمز گذاری شده مطالعات موردی؛ حاکمیت شرکتی و مالیات است آنها ایجاد مشارکت بین متخصصان فناوری بلاکچین و دانشگاهیان و همچنین انجام تحقیقات کاربردی بیشتر در این زمینه رات وصیه میکنند.

گوفی و هارپ (۲۰۱۷)، در پژوهش خود با عنوان مجله پژوهش در حسابداری مدیریت: تحلیل محتوا و تحلیل استنادی ۲۵ سال اول، به تحلیل محتوای توصیفی و تحلیل استنادی مجله پژوهش در حسابداری مدیریت بین سالهای ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۳ پرداختند در پژوهش آنها، مقالات چاپ شده در مجله پژوهش در حسابداری مدیریت بر اساس روش پژوهش تحقیق موضوع، تئوری و اطلاعات موجود در مورد تغییرات محتوای نشریه برای شناسایی روند بالقوه آن طی زمان طبقه بندی شده است. نتایج نشان داد روشهای پژوهشی پیمایشی، مروری و میدانی در مجله پژوهش در حسابداری مدیریت به مرور زمان کاهش یافته است. در عین حال اینها روش های پژوهشی هستند که بر اساس استنادهای جمع آوری شده، بیشترین تاثیر را دارند و به حسابداری و بررسی های حسابداری پرداختند. از آنجا که بسیاری از رسوایی های مالی حسابداری که به تصویب قانون ساربینز آکسلی منجر شد طی این دوره رخ داده است، دوره زمانی مذکور برای پژوهش آنان انتخاب شد. براین اساس به طور قابل توجهی در مجلات علمی و تخصصی - پژوهش آنها تعداد مقالات مربوط به منش اخلاقی طی این زمان افزایش یافته است.

اعتمادی، بذرافشان، حصارزاده (۱۳۹۱)، در پژوهشی بعنوان پیمایش حسابداری مدیریت ایران و استرلیا به این نتیجه رسید که همبستگی معناداری که بین رویکردهای تحقیقاتی ایران و استرلیا که در حوزه های مورد بررسی وجود دارد لیکن میزان تنوع زیر طبقات حوزه های مزبور در ایران کمتر بوده و زمینه هایی وجود دارد که تاکنون کمتر مورد توجه پژوهشگران کشور قرار گرفته است.

رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۱)، در پژوهشی تحت عنوان تحلیل محتوای نشریات دارای رتبه علمی پژوهشی حسابداری در ایران ضمن تحلیل محتوای ۱۱۵۴ مقاله منتشر شده در نشریات علمی پژوهشی حسابداری طی سالهای ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۰ دریافتند که پژوهش های حسابداری مالی با ۳۳۴ مقاله ۲۹ درصد بیشترین درصد مقالات را از آن خود کرده است. موضوع مالی با ۲۴ درصد، حسابداری مدیریت با ۲۲ درصد، حسابرسی با ۱۴ درصد، مدیریت با ۶ درصد و حسابداری دولتی با ۵ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفتند.

نمازی و ناظمی (۱۳۸۴)، به بررسی، طبقه بندی و تحلیل مطالعات انجام شده در بازار سرمایه ایران طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۸۲ پرداختند. در این مطالعه ۴۰۵ پژوهش مورد تحلیل محتوا قرار گرفت. طبق نتایج این پژوهش ۵۷ درصد از مقالات در حوزه امور مالی، ۱۴ درصد حسابداری مالی، حسابرسی ۵ درصد، حسابداری مدیریت ۴ درصد و ۳ درصد در سایر موضوعات نگاشته شده است. همچنین بیشترین پژوهشها به ترتیب در زمینه محتوای اطلاعاتی صورت های مالی، تصمیم گیری و گزار شگری مالی، پیش بینی قیمت، بازده، سود و کارایی بازار بوده است.

رهنمای رودپشتی و همکاران (۱۳۹۳)، در تحلیل محتوای نشریات علوم مالی دارای رتبه علمی پژوهشی ایران و مقایسه با نشریه فاینانس آمریکا، پس از بررسی ۵۴۶ مقاله منتشر شده در نشریات علمی پژوهشی بین سالهای ۱۳۷۲ تا ۱۳۹۱ و مقایسه آنها با ۴۶۷۹ مقاله منتشر شده دریافتند که موضوعات مدیریت مالی در نشریه معتبر فاینانس بین سالهای ۱۹۴۶-۲۰۱۳ با ۳۶ درصد، مدیریت سرمایه گذاری و پرتفوی با ۱۹ درصد، ۱۸ درصد موضوعات بین رشته ای، ۹ درصد مالی رفتاری و عصبی، ۸ درصد مهندسی مالی، ۶ درصد حسابداری مالی، ۳ درصد مالی اسلامی، و ۲ درصد حسابداری مدیریت و ۱ درصد حسابداری در مقالات فارسی مورد بحث قرار گرفته اند در حالی که مقالات مجله فاینانس، ۲۸ درصد از مقالات به موضوع مدیریت مالی، ۲۴ درصد به موضوعات بین رشته ای، ۱۶ درصد مدیریت سرمایه گذاری و پرتفوی ۱۳ درصد به مهندسی مالی، ۱۰ درصد مالی رفتاری و عصبی، ۹ درصد مهندسی مالی، ۳ درصد حسابداری مدیریت، ۲ درصد حسابداری مالی و حسابداری و صفر درصد به موضوع اسلامی تعلق داشته است. بر این اساس روند پرداختن به موضوع مدیریت مالی در مجلات تخصصی علوم مالی ایران و آمریکا بیشترین درصد مقالات منتشره در این نشریات بوده است، اما در کنار آن تنوع انتخاب مقالات در مجلات تخصصی حوزه مالی نیز وجود دارد.

گرامی راد، محمدی و سرلک (۱۳۹۳)، مقاله های مجلات علمی- پژوهشی حسابداری و مالی منتشره بین سال های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲ را تحلیل محتوا نمودند. یافته های آنها نشان میدهد که طی سالهای مورد بررسی، ۱۲۴۱ مقاله در مجلات مذکور به چاپ رسیده است که در سال های اولیه رشد دو و سه برابری داشته و در سال های بعدی روندی صعودی داشته است. ۲۸۷۱ نویسنده در تولید این مقالات شرکت داشته اند که ۲۳۶۵ نفر از آنان را مردان و ۵۰۶ نفر آنها را زنان تشکیل داده اند. از نظر رتبه علمی، استادیاران ۳۱ درصد و دانشیاران ۱۲ درصد آخر را منتشر کرده و مربیان و استادان نیز در رتبه های بعدی قرار دارند. ۷ درصد مقالات تک نویسنده ای و ۹۳ درصد حاصل کار گروهی بودند. در بین دانشگاه ها، دانشگاه آزاد اسلامی با ۵۷۱ مقاله در رتبه اول و دانشگاه تهران با ۱۷۵ مقاله در رتبه دوم قرار گرفت. از نظر گرایش موضوعی مقالات، بیش از نیمی از آخر منتشره ۵۳ درصد در حوزه حسابداری مالی بوده و علوم مالی با ۲۷ درصد و حسابداری با ۸ درصد در رتبه های دوم و سوم قرار گرفتند.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع تحقیقات کیفی و توصیفی بوده و با استفاده از داده های موجود در نشریه علمی- پژوهشی حسابداری مدیریت انجام شده است. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از تکنیک تحلیل محتوا به عنوان روش اصلی پژوهش استفاده شده است. تحلیل محتوا یکی از انواع روشهای تحقیق است که به منظور تجزیه و تحلیل نظام مند ارتباطات میان منابع موجود مورد استفاده قرار میگیرد. بسیاری از محققین این روش را برای بررسی روند تولیدات علمی و شناسایی الگوهای توسعه در مفاهیم و موضوعات خاص بکار گرفته اند (نپال، ۲۰۰۹). جامعه مورد بررسی تحقیق حاضر، تعداد مقالات منتشره مجله علمی- پژوهشی حسابداری مدیریت از ابتدای انتشار ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶ می باشد که در مجموع شامل ۲۷۱ عنوان مقاله را تشکیل می دهند و باتوجه به تک تک شماره ها و مضامین، مطالب و مفاهیم و همچنین آگاهی های لازم مانند جنسیت نویسندگان، واریس سازمانی، رویکرد موضوعی و غیره جمع آوری و با کمک نرم افزار اکسل روایی و تجزیه و تحلیل گردید.

نتایج پژوهش

در این قسمت سوالات تحقیق براساس واکاوی داده ها پاسخ و منعکس می یابد. تعداد مقالات منتشر شده در این بازه زمانی چگونه بوده است؟

جدول (۱): تعداد مقالات منتشر شده

سال	تعداد شماره	تعداد مقاله
۱۳۸۷	۲	۱۴
۱۳۸۸	۴	۲۲
۱۳۸۹	۴	۳۱
۱۳۹۰	۴	۲۸
۱۳۹۱	۴	۳۱
۱۳۹۲	۴	۲۹
۱۳۹۳	۴	۲۸
۱۳۹۴	۴	۲۸
۱۳۹۵	۴	۳۰
۱۳۹۶	۴	۳۰
مجموع	۳۸	۲۷۱

با بررسی ۳۸ شماره از نشریه حسابداری مدیریت از ابتدای انتشار ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶ طی ۱۰ سال اول فعالیت نشریه، تعداد ۲۷۱ مقاله با میانگین (۲۶/۷) عنوان مقاله در هر سال منتشر شده همچنین تصویر جدول (۱) نشان می دهد بالاترین میزان مقاله منتشر شده مربوط به سال ۱۳۹۱ و ۱۳۸۹ بوده است و پایین ترین فعالیت انتشار سال ۱۳۸۷ می باشد. لازم بذکر است سال ۱۳۸۷ آغاز فعالیت و انتشار این نشریه می باشد و در این دوره برعکس دیگر دوره ها تنها ۲ شماره چاپ گردیده است.

توزیع فراوانی مقالات بر مبنای جنسیت تولیدکنندگان مقاله به چه صورت بوده است؟

جدول (۲): جنسیت نویسندگان

جنسیت	تعداد	درصد
زن	۱۷۴	۲۷/۰۶
مرد	۴۶۹	۷۲/۹۳
جمع	۶۴۳	۱۰۰

بنابراین تصویر جدول شماره ۲ از داده ها نشان می دهد حدود ۷۳ درصد نویسندگان را مردان و حدود ۲۷ درصد نویسندگان را بانوان تشکیل داده اند.

توزیع فراوانی سطوح علمی تولیدکنندگان مقالات چگونه بوده است؟

جدول (۳): سطح علمی نویسندگان

سطح علمی	تعداد	درصد
استاد	۱۴	۵/۱۶
دانشیار	۳۷	۱۳/۶۵
استادیار	۸۹	۳۲/۸۴
مریی	۱۵	۵/۵۳
دکتری	۱۷	۶/۲۷
داشجودکتری	۴۵	۱۶/۶۰
کارشناس ارشد	۱۹	۷/۰۱
دانشجوی کارشناسی ارشد، سایر	۳۵	۱۲/۹۱
جمع	۲۷۱	۱۰۰

بنابراین تصویر جدول شماره ۳ نشان می دهد استادیاران با ۸۹ مقاله بیشترین سهم را در تالیف مقالات دارند و دانشجویان دکتری و دانشیاران در رده های بعدی قرار گرفته اند.

توریع فراوانی وابستگی سازمانی تولیدکنندگان مقالات چگونه بوده است؟

جدول (۴): وابستگی سازمانی نویسندگان

پایه علمی نویسندگان	تعداد مقالات	درصد	از اینرو
دانشگاه آزاد اسلامی؛ واحد علوم تحقیقات	۱۲۱	۳۷/۳۴۵	
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز	۴۷	۱۴/۵۰۶	
دانشگاه تهران	۲۴	۷/۴۰۷	
دانشگاه آزاد اسلامی؛ واحد کرج	۲۳	۷/۰۹۸	
دانشگاه علامه طباطبائی	۲۱	۶/۴۸۱	
دانشگاه شیراز	۲۰	۶/۱۷۲	
دانشگاه تربیت مدرس	۱۹	۵/۸۶۴	
دانشگاه شهید باهنر کرمان	۱۹	۵/۸۶۴	
دانشگاه الزهرا (س)	۱۵	۴/۶۲۹	
دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت	۱۵	۴/۶۲۹	

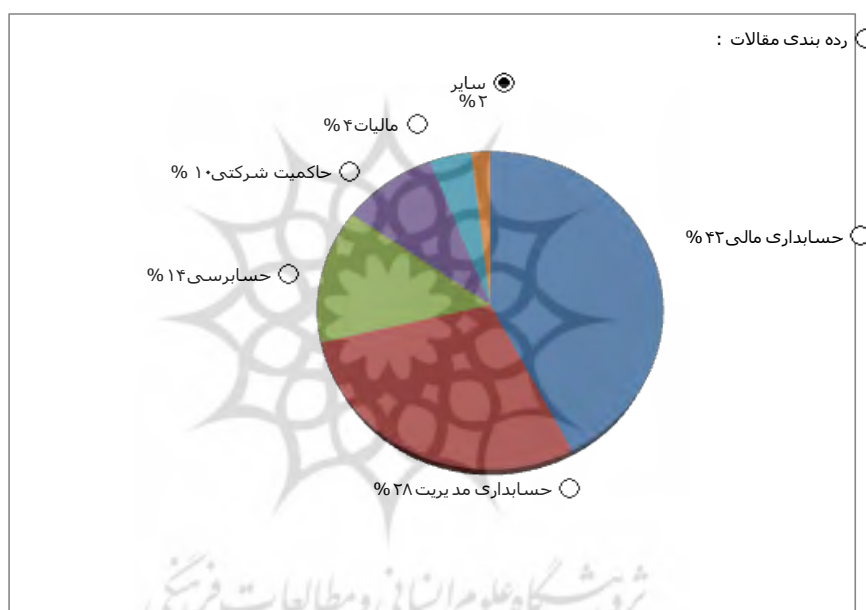
آنچه در جدول شماره (۴) رویت می کنید، حاکی از آن است دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات با (۱۲۱) مقاله حدود ۳۷٪، مقام نخست و درخور توجهی رانسبت به دیگر دانشگاه ها به خود اختصاص داده است، که نشان از علمی و تخصصی و بودن این نشریه است؛ همچنین دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز و دانشگاه تهران با ۴۷ و ۲۴ مقاله در رتبه بعدی قرار دارند.

رده بندی موضوعی مقالات به چه صورت است؟

جدول (۵): توزیع فراوانی رده بندی موضوعی مقالات

موضوع	تعداد مقالات	درصد
حسابداری مالی	۱۱۵	۴۲/۴۳۵
حسابداری مدیریت	۷۸	۲۸/۷۸۲
حسابرسی	۳۷	۱۳/۶۵۳
حاکمیت شرکتی	۲۵	۹/۲۲۵
مالیات	۱۱	۴/۰۵۹
سایر	۵	۱/۸۴۵
جمع	۲۷۱	۱۰۰

نمودار (۱): رده بندی موضوعی مقالات

بنابراین آنچه در نمودار شماره (۱) مشاهده می شود، پژوهش ها در حوزه حسابداری مالی بیشتر مدنظر و مورد توجه نویسندگان مقالات قرار گرفته است که حدوداً ۴۲ درصد و حسابداری مدیریت؛ حسابرسی؛ حاکمیت شرکتی؛ مالیات و سایر حوزه در رده های بعدی قرار دارند.

معیار مشارکت علمی نویسندگان به چه شکل است؟

جدول (۶): معیار مشارکت علمی نویسندگان

تعداد نویسندگان	تعداد مقالات	درصد
۱	۱۶	۵/۹۰۴
۲	۱۳۹	۵۱/۲۹۱
۳	۹۳	۳۴/۳۱۷
۴ یا بیشتر	۲۳	۸/۴۸۷
جمع	۲۷۱	۱۰۰

نتایج تصویر جدول شماره (۶) حاکی از آن است که مقالات ۲ نویسنده ای در حدود (۵۱٪) درصد میزان کل مقالات که بیشترین فراوانی را دارند و پس از آن مقالات سه نویسنده ای بالاترین سهم را داشته اند؛ روش تحقیق های بکارگرفته شده در مقالات چگونه هستند؟

جدول (۷): روش تحقیق های بکارگرفته شده درمقالات

روش تحقیق	تعدادمقالات	درصد
آرشیوی	۲۲۷	۸۳/۷۶۳
پیمایشی	۴۴	۱۶/۲۳۶
جمع	۲۷۱	۱۰۰

باتوجه به تصویر جدول شماره (۷) روش تحقیق هایی که بااستفاده از داده های آرشیوی انجام گرفته است حدود ۸۴ درصد و روش تحقیق های پیمایشی در حدود ۱۶ درصد از کل مقالات با این معیار در تحقیقات انجام شده است.

بحث و نتیجه گیری

در این پژوهش کوشش شده رویکرد و گرایش مجله حسابداری مدیریت از لحاظ تعداد مقالات چاپ شده، جنسیت نویسندگان، سطح علمی آنان، میزان همکاری نویسندگان و گرایشهای موضوعی مقاله های منتشرشده و... آشکار شود. تحلیل و روایی تعداد مقالات منتشرشده نشان میدهد که کمترین تعداد مقاله چاپ شده در هر شماره ۶ عنوان میباشد این موضوع روشنگر این است نشریه مورد بررسی، مقررات وزارت علوم (حداقل ۶ مقاله در هر شماره) را رعایت نموده است. این نتیجه حاکی از آن است که وضعیت نشریه حسابداری مدیریت از نظر تعداد مقالات منتشرشده در هر شماره مطلوب است. بررسی توزیع فراوانی جنسیت تولیدکنندگان مقالات نشان میدهد که از مجموع ۶۴۳ نویسنده مقالات، حدود ۷۳ درصد (۴۶۹ مورد) را مردان و حدود ۲۷ درصد (۱۷۴ مورد) را بانوان تشکیل میدهند که این ارقام واضح نقش سه برابری مردان نسبت به بانوان در تولید مقالات این نشریه می باشد.

پایین بودن معیار همکاری بانوان فقط ویژه این پژوهش نیست، بلکه نوبخت ووبخت (۱۴۰۰)، نیز میزان حضور بانوان را در خلق مقاله های حسابداری در مقایسه با مردان ۱۹ درصد گزارش کرده اند که دستاورد آن با نتایج تحقیق پیش رو تقریباً نزدیک است.

بررسی توزیع فراوانی درجه علمی نویسندگان مقالات روشنگر آن است که استادیاران با سهم حدود ۳۳ درصدی در رتبه اول و بعد از آن دانشجویان دکتری و دانشیاران قراردارند البته بخشی از اختلاف نقش آفرینی گروه های مشارالیه مورد بررسی در خلق مقالات، قابل ارتباط به افزایش تخصص در رابطه با مهارتهای مقاله نویسی و بررسی موضوعات تخصصی است.

وابستگی سازمانی نویسندگان مقالات چاپ شده نشان می دهد که دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات بیشترین اثر را در تالیف مقالات انجام دادند و پس از آن دانشگاه های آزاد اسلامی واحد تهران مرکز و دانشگاه تهران قرار دارند. بنابراین در مجموع نتایج تحقیق موجود حکایت از آن دارد که بیشترین نویسندگان و پژوهشگران مقالات این نشریه مربوط به مراکز علمی معتبر و معتمد و توانگر کشور می باشند.

روایی و تحلیل موضوعی مقالات منتشر شده در نشریه حکایت از آن دارد که ۴۲ درصد از تولیدات در حیطه حسابداری مالی بوده است. همچنین حسابداری مدیریت؛ حسابرسی؛ حاکمیت شرکتی و مالیات در رده های بعدی قراردارند. که در مجموع فعالیت های نشریه ماحصل حوزه های تخصصی شناخته شده خود قرارگرفته است.

در سنجش و همکاری علمی نویسندگان مقالات حاکی از آن است که مقالات با ۲ نویسنده بالاترین جایگاه را از لحاظ تعداد نویسنده ای با سهم حدود ۵۱ درصدی بردوش داشته اند و مقالات با سه نویسنده با سهم حدود ۳۴ درصدی در رده های بعدی قرار گرفته اند و کمترین فراوانی ۳ درصد سهم تک نویسنده بوده است. بررسی مقالات از لحاظ روش پژوهش به کار برده شده روشننگر آن است که روش آرشیوی پرکاربردترین روش پژوهش در مقالات چاپ شده در نشریه است. همچنین این روش تحقیق حدود ۸۴ درصد این مقالات آرشیوی و روش تحقیق پیمایشی با حدود ۱۶ درصد دیگر را تشکیل می دهند.

منابع

- ✓ اعتمادی، حسین، حصارزاده، رضا، بذرافشان، آمنه، (۱۳۹۱)، پیمایش پژوهش های حسابداری مدیریت ایران و استرالیا، فصلنامه حسابداری مدیریت، دوره ۵، شماره ۱۴، صص ۳۷-۴۸.
- ✓ حسینی، نیره سادات، غلامی چمکرانی، رضا، (۱۳۹۶)، تحلیل محتوای پژوهش های مدیریت سود، فصلنامه حسابداری مدیریت، دوره ۱۰، شماره ۳۵، صص ۹۱-۱۰۵.
- ✓ خانی مقدم، حامد رضا، شجاعی زاده، داود، عبدالا، معز، سهیلا، (۱۳۹۰)، تحلیل محتوای پایان نامه های آموزشی بهداشت دانشگاه های علوم پزشکی تهران تربیت مدرس و علوم پزشکی ایران در سالهای ۱۳۸۹-۱۳۹۴ محله دانشکده پیراپزشکی، دوره ۵، شماره ۱، صص ۸۰-۹۰.
- ✓ رهنمای رودپشتی، فریدون، بنی طالبی دهکردی، بهاره، کاویان، مریم، (۱۳۹۱)، تحلیل محتوای نشریات دارای رتبه علمی؛ پژوهشی رشته حسابداری در ایران، حسابداری مدیریت، دوره ۵، شماره ۱۶، صص ۱۲۱-۱۴۳.
- ✓ رهنمای رودپشتی، فریدون، وکیلی فرد، حمیدرضا، کاویان، مریم، (۱۳۹۳)، تحلیل محتوای علوم مالی دارای رتبه علمی-پژوهشی و مقایسه با نشریه فاینانس آمریکا دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، سال ۷، شماره ۲۱، صص ۷۱-۸۶.
- ✓ زکی، محمدعلی، (۱۳۸۵)، بررسی تحلیل محتوای گرایشهای پژوهشی در مجلات علمی-تخصصی مدیریت، دانش مدیریت، دوره ۱۹، شماره ۷۵، صص ۴۳-۷۴.
- ✓ ساعی، محمدجواد، لاری دشت بیاض، محمود، فاتح گوش، حسین، (۱۳۹۴)، بررسی و تحلیل محتوای تحقیقات علمی- پژوهشی حسابرسی در دو دهه اخیر، بررسیهای حسابداری و حسابرسی، شماره ۲، صص ۲۰۳-۲۲۰.
- ✓ قبادی، مریم، محمداسماعیل، صدیقه، میرحسینی، زهره، (۱۳۹۵)، تحلیل محتوای مقالات فصلنامه علمی- پژوهش های نهج البلاغه، طی سال های ۱۳۸۹-۱۳۹۴، پژوهش های نهج البلاغه، دوره ۱۴، شماره ۴۹، صص ۸۵-۱۰۴.
- ✓ سلیمانی، امیری، غلام رضا، ایزدپور، مصطفی، گرامی راد، فاطمه، (۱۳۹۹)، تحلیل محتوای نشریه علمی-پژوهشی پژوهش های تجربی حسابداری طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ پژوهش های تجربی حسابداری، دوره ۹، شماره ۳۵، صص ۱۵۸-۱۳۹.
- ✓ گرامی راد، فاطمه، محمدی، مهدی، سرلک، نرگس (۱۳۹۳)، تحلیل محتوای مجلات علمی پژوهشی حسابداری و مالی منتشره بین سال های ۱۳۸۷-۱۳۹۲، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، دوره ۷، شماره ۲۳، صص ۱۰۵-۱۲۲.
- ✓ کاظمی، توحید، (۱۳۹۲)، مروری بر تحقیقات رفتاری حسابداری با تاکید بر حوزه اشخاص، فصلنامه مطالعات حسابداری و حسابرسی، دوره ۲، شماره ۵، صص ۱-۲۴.

- ✓ طرخورانی، علی، برهانی، سیدعباس، ایزدپور، مصطفی، گرامی راد، فاطمه، (۱۴۰۲)، بررسی جریان محتوایی دو فصلنامه ارزشی و رفتاری (سالهای ۱۳۹۵-۱۴۰۱)، مطالعات اخلاق و رفتار در حسابداری و حسابرسی دوره ۳، شماره ۱، صص ۳۶-۱۱۵.
- ✓ نوبخت، یونس، (۱۴۰۰)، تحلیل محتوای مقالات علمی حوزه موضوعی مالیات در ایران، علم سنجی کاسپین، سال ۸، شماره ۱، صص ۵۸-۶۹.
- ✓ Barrick, J.A, N. Mecham, S.L. Summers & D.A. Wood. (2017). Ranking Accounting Journals by Topical Area and Methodology. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2848560> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2848560>
- ✓ araninaG, T., M. Ranta & J. Dumay. (2022). Blockchain in accounting research: current trends and emerging topics. Accounting, Auditing & Accountability Journal 35(7): 1507-1535.
- ✓ Shields, M.D. (1997). Research in management accounting by North Americans in the 1990s. Journal of Management Accounting Research 9: 3-61.
- ✓ Smucker, M., & H. Grappendorf. (2008). A content analysis of sport management faculty collaboration: Single versus multiple authorship. Sport Management and Related Topics Journal 4(2): 47-57.
- ✓ Thompson, J., & T.L. McCoy. (2016). An Analysis of Ethics Articles Published between 2000-2015 in the Journal of Accountancy and the Accounting Review (June 30, 2016 Journal of Accounting, Ethics and Public Policy 17(2): 333-347.
- ✓ Ni, C. & Sugimoto, C.R. (2017). Examining the evolution of the field of public administration through A analysis of public administration review. Public Administration Review, 77(4), p.496-509.
- ✓ Shields, M.D. (1997). Research in management accounting by North Americans in the 1990s. Journal of Management Accounting Research, 9, p. 3-61.